

13. september 2012

Jorns univers som udviklingsdynamo

- oplæg til politisk behandling i Silkeborg Byråd og Regionsrådet.

Indledning

”Jorns univers, kunst og kunstsamling har i sig et uforløst potentiale for vækst og udvikling.”

Umiddelbart en oplagt vision, som mange er enige i og bakker op om – hvilke konkrete initiativer, der så kan veksle potentialet til udvikling er straks mindre oplagt.

Der er således behov for nærmere undersøgelse, afklaring og synliggørelse af visionen gennem konkrete tiltag, eksperimenter og aktivering af relevante aktører og ressourcepersoner, byens borgere m.m.

Det skal ikke ske gennem lange udredninger, men som en koordineret udviklingsproces koncentreret om konkrete handlinger, der giver viden om og erfaringer med hvad der virker i forhold til vækst, involvering, interesse og omtale.

En sådan undersøgelses- og afprøvningsfase skal styrke grundlaget for en langsigtet og ambitiøs satsning samtidig med afprøvning af satsningens konkrete indhold. F.eks. bud på hvordan man i stor skala, f.eks. med etablering af et nyt ”Museum Jorn” bruger kunstværker og formidling heraf i relation til byudvikling, involvering og nye aktiviteter.

Samtidig vil processen med afprøvning og involvering af forskellige parter være med til at skabe samarbejdsrelationer, netværk, idefora osv. som er afgørende for videre udfoldelse.

I det følgende er samlet et overblik over grundlaget for igangsættelse af en sådan udviklingsproces med et tidsperspektiv fra november 2012 til marts 2015.

Baggrund og bærende idé for igangsættelse af Jorn satsningen

Asger Jorns kunst og univers er ganske unikt og fyldt med dynamik, vildskab og modsætninger med en evig søgen efter frihed. Det er der bred enighed om og vurderingen er også, at der i dette spændingsfelt er et uforløst potentiale.

Her er en stærk platform for formidlingsmæssige, vækstmæssige og kulturelle projekter og investeringer, som organiseret rigtig kan bidrage til fornyet og anderledes dynamik i Silkeborg Kommune og Region Midtjylland.

Personen Asger Jorn, hans tankesæt, hans kunst og værker er kendt og anerkendt internationalt. Samtidig er Jorns navn og værker tæt knyttet til Silkeborg. Her voksede han op, gik på seminariet, herfra rejste han ud i verden, for senere at vende tilbage.

Han donerede en stor samling af sine væsentligste værker og sin egen personlige kunstsamling til museet, som nu bærer hans navn. Her synes at være oplagte muligheder for stærkere synliggørelse og branding af Silkeborg og omverden i ind- og udland.

Det er imidlertid afgørende herfor, at der etableres en tværgående organisation, som skal sikre koordinering og skabe synergi mellem vækst, formidling, oplevelser, kultur m.m.

Silkeborg Byråd har i Udviklingsstrategi 2024 et særligt fokus på at få mere liv og puls i bymidten. En vej hertil er at bruge forskellige vinkler på og facetter af Jorn som afsæt for nyskabende og kreative samspil mellem kultur og kunstformidling på den ene side og byens rum, mennesker, aktører, events m.m. på den anden.

Det eksisterende Museum Jorn og "Ejendomsfonden til Nyt Museum Jorn i centrum af 9. maj 2011" arbejder med planer om en bredere og involverende anvendelse af potentialerne i Jorns univers. Et omdrejningspunkt heri er en ny og mere innovativ formidling af Jorns univers og værker med et nyt "formidlingscenter / museum Jorn" som "epicenter".

Der eksisterer således en strategisk og idemæssig platform, der naturligt lægger op til gentænkning af begrebet "et kunstmuseum" og dets funktioner.

Formidlingen af Jorns værker skal ikke kun foregå i en traditionel museumsbygning, men tænkes ind i udformning af byens rum, i inventar og belysning, i skiltning, i markedsføring m.m. På den måde bredes Jorn ud i nye sammenhænge, aktiviteter og oplevelser, som taler til, tiltrækker, involverer og engagerer til mange andre end traditionelle museumsbrugere.

Det langsigtede mål om udfoldelse af udviklingspotentialer i Jorn forudsætter bl.a.

- ny viden og aflæring af dele i den måde vi formidler og bruger kunst i dag,
- masser af eksperimenter, der sætter os i stand til at vurdere, hvad der virker og ikke virker
- involvering og bred deltagelse af mange forskellige aktører fra kultur, erhverv, lokalområder, organisationer osv.
- en sammenhængende og beslutningsdygtig organisering, der driver og løbende justerer arbejdet
- en pose penge

Derfor foreslås igangsat en udviklingsproces, løbende over perioden november 2012 – marts 2015, med en bærende idé om gennem undersøgelse og afprøvning af konkrete initiativer at nå frem til konkrete og ambitiøse bud på

- udfoldelse af Jorns vækstpotentiale i forskellige sammenhænge
- omsætning af en kunstners brandingsværdi til international profilering af et område,

Udviklingsprocessen funderes på 3 hovedspor:

1. Et **vækstspor**, hvor Jorns kunst og univers bringes i spil som vækstgenerator. Her kan eksempelvis peges på følgende:
 - udvikling og afprøvning af nye modeller for offentlig / privat partnerskab omkring kultur og erhvervsudvikling
 - kreative processer og forretningsmodeller, der understøtter forretningsmæssige samarbejder mellem kulturinstitutioner og kreative erhverv
 - Jorns kunst og univers som strategisk element i udvikling af nyt samspil mellem by, planlægning og liv og oplevelser i byrummet
 - etablering af internationale netværk om kunst og kultur som vækstgenerator
2. **Nyt Formidlingscenter / Museum Jorn**, som centrum for innovativ kulturformidling, der når ud over museets rammer og engagerer publikum. Et særligt fokus vil være digitale medier og international gennemslagskraft.
3. **Fejring af Jorn's 100 års fødselsdag i 2014** med et indhold og et volumen, så begivenheden giver genklang og sætter varige spor, som satsningen kan bygge videre på. Med inspiration fra Jorns kunst, hans udfordrende filosofi og kreative metoder skal etableres og afprøves prototyper på hvordan Jorn konkret kan synliggøres overalt.

De to første spor ses som et sammenhængende projekt, hvor institutionsudvikling og byudvikling går hånd i hånd omkring involverende kultur- og kunstformidling, ny teknologi og udvikling af kultur og oplevelsesorienterede forretningsmodeller. Modeller som vil bidrage til svar på hvordan et gentænkt Museum Jorn ser ud og også vil give ny viden til udvikling af markante og langtidsholdbare Kulturbymarkeder 2017-projekter

Samtidig med er fejringen af Jorn en oplagt og meget velegnet anledning til konkret at introducere og demonstrere et nyt museums- og formidlingskoncept med udadvendte og inddragende projekter og formidlingstiltag i en afgrænset periode.

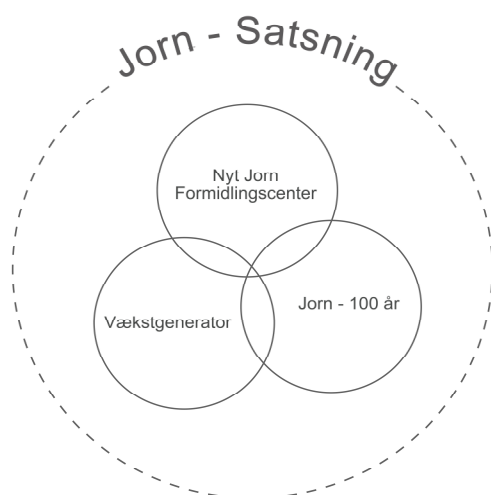
Organisering, ressourcer og økonomi:

Satsningens samlede effekt i form af flere arbejdspladser, flere turister, nye former for kulturformidling og -kulturaktiviteter samt styrket branding vil være afhængig af hvorvidt det lykkes at skabe synergi mellem de 3 hovedspor.

Et nødvendigt redskab vil, være etablering af en **tværgående organisation**, der får ansvar for koordinering i mellem de 3 spor.

Der arbejdes allerede i dag på de 3 spor i mere eller mindre organiserede "ressourcegrupper".

Bag det nye museum / formidlingscenter står en ejendomsfond, som er etableret med vedtægter og i gang med arbejdet. I forhold til 100 års markeringen i 2014 er drivkræfterne det eksisterende Museum Jorn samt en tværgående arrangementsgruppe, der er under etablering. Vækstsporet har endnu ikke en entydig ressourcegruppe, men der arbejdes i forskellige regi, bl.a. i relation til byudvikling, planlægning, innovation, erhvervs politik m.m

I spidsen for den tværgående organisation foreslås en **Styregruppe**, der repræsenterer de 3 hovedspor og efter behov suppleres med andre nøgleaktører:

- Formand for ejendomsfonden for Nyt Museum Jorn
- Formanden for Museum Jorn
- Formand for 100 års arrangementsgruppen
- Repræsentant for vækstsporet
- 2 – 3 nøglepersoner udpeget af de 4 forannævnte
- et antal ad hoc medlemmer, der tilknyttes i en periode efter behov

Styregruppens formand udpeges som ansvarlig **projektejer**.

Arbejdet med at udvikle og realisere satsningen varetages i et nyt tværgående **projektsekretariat**, som refererer til Styregruppen. Sekretariatet bemannes med kompetencer, der i særlig grad sikrer koordinering og udfoldelse af synergimuligheder mellem de forskellige spor.

De vigtigste kompetencer i sekretariatet vil være:

- Projektledelse og fundraising

- Stærk til kommunikation, formidling og markedsføring; både visuelt og sprogligt på alle platforme, ikke mindst digitalt
- Evne og mod til at kombinere kunst og kultur med oplevelsesøkonomi, forretningsudvikling og branding
- Idérigdom og samtidig evne at prioritere og eksekvere
- Forstår at involvere og aktivere relevante aktørers ressourcer på koordineret vis
- Internationale relationer og gode sprogkundskaber – alt materiale udarbejdes på engelsk – så grundlaget for international bevågenhed er skabt

Satsningen igangsættes på baggrund af følgende økonomi i et 3-årigt perspektiv:

- 3 mio. kr. fra Region Midt
- 3 mio. kr. fra Silkeborg Kommune,
- Et ikke ubetydeligt beløb fra det lokale erhvervsliv, med 1 mio. kr. som sigtepunkt

Den foreslåede organisering gør det muligt at indgå en **resultatkontrakt** mellem på den ene side de bevilgende instanser, dvs. Region Midt, Silkeborg Kommune og erhvervslivet og på den anden side den udførende part, dvs. Styregruppen som ansvarlig for projektets fremdrift, koordinering og resultater.

Resultatkontrakten fastlægger således hovedopgaver, ressourcefordeling, tidsplaner, milepæle, effekter m.m. Et foreløbigt bud på resultatkontraktens hovedaktiviteter med tilhørende leverancer fremgår af bilag 1.

Bevillingens fordeling på aktiviteter og tid:

	2012	2013	2014	2015	I alt
Region Midtjylland	100.000	1.400.000	1.400.000	100.000	3.000.000
○ Tværgående / sekretariat	100.000	300.000	300.000	100.000	800.000
○ Vækstdynamo	0	200.000	200.000	0	400.000
○ Nyt Museum Jorn	0	650.000	650.000	0	1.300.000
○ Fejringen 2014	0	0	0	0	0
○ Ikke disponeret	0	250.000	250.000		500.000
Silkeborg Kommune	100.000	1.400.000	1.400.000	100.000	3.000.000
○ Tværgående / sekretariat	100.000	300.000	300.000	100.000	800.000
○ Vækstdynamo	0	200.000	200.000	0	400.000
○ Nyt Museum Jorn	0	250.000	250.000	0	500.000
○ Fejringen 2014	0	400.000	400.000	0	800.000
○ Ikke disponeret	0	250.000	250.000	0	500.000
I alt	200.000	2.800.000	2.800.000	200.000	6.000.000
○ Tværgående / sekretariat	200.000	600.000	600.000	200.000	1.600.000
○ Vækstdynamo	0	400.000	400.000	0	800.000
○ Nyt Museum Jorn	0	900.000	900.000	0	1.800.000
○ Fejringen 2014	0	400.000	400.000	0	800.000
○ Ikke disponeret	0	500.000	500.000		1.000.000

Det bemærkes, at det forventede bidrag fra det lokale erhvervsliv på mindst 1 mio. kr. ikke er medtaget i budgetopstillingen.

Som et udgangspunkt er 5 mio. kr. af den samlede bevilling på 6 mio. kr. fra kommune og region her fordelt på sekretariat og aktiviteter inden for de 3 spor, mens Styregruppen får til opgave at fordele den resterende 1 mio. kr. Fordelingen skal ses som en grovskitse, som

Styregruppen efterfølgende kan justere i overensstemmelse med den endelige resultatkontrakt.

Faser i udviklingsprocessen

Udviklingsprocessen skal synliggøre potentialet i visionen Jorns univers som udviklingsdynamo. Det skal blandt andet ske ved samspil og synergi mellem teori, praksis samt innovation via nye tværfaglige partnerskaber. Arbejdet skal gennem hele perioden have synlige aftryk på byen og på Museum Jorn med involvering af brugere, nye formidlingstiltag eller events.

Tilgangen er på en gang undersøgende og resultatorienteret. Undersøgende fordi udviklingsprocessen skal udfolde mulighedsrummet for nyskabende kulturformidling. Resultatorienteret fordi, processen skal give konkrete, afprøvede bud på, hvordan Jorns univers med omdrejningspunkt i et nyt Museum Jorn kan blive dynamo for Silkeborgs udvikling og vækst.

Udviklingsprocessen skal beskæftige sig med hvordan brug af Jorns univers kan udmøntes og implementeres i forhold til:

1. Erhvervsliv, turisme, synliggørelse og branding
2. Kultur, oplevelse og uddannelse
3. Kreative partnerskaber, kulturinstitutioner og kreative erhverv – lokalt til internationalt
4. Byplanlægning, kulturoplevelser og arkitektur
5. Innovativ, engagerende og oplevelsesrig kunstformidling,

Udviklingsprocessen er opdelt i fire faser, hvor fase 2 og fase 3 er de grundlæggende for arbejdet. Fase 1 er opstarten, hvor der fokuseres på etablering af udviklingsprocessens organisation, mens fase 4 er afslutningen af udviklingsprocessen med afrapportering og stillingtagen til videreførelse af satsningen.

I den følgende beskrivelse af de 4 faser er søgt fastlagt de overordnede opgaver med angivelse af forventede resultater og leverancer. Disse kan således ses som oplagte elementer i den resultatkontrakt, som Styregruppen efterfølgende skal indgå med Silkeborg Kommune og Region Midtjylland.

Fase 1 – etablering: Ultimo 2012 – primo 2013

Organisationen skabes med udgangspunkt i de 3 spor og deres aktører.

- Etablering af styregruppe, udarbejdelse af forretningsorden, ansvars- og rollefordeling m.m. (november 2012)
- Udarbejdelse og godkendelse af kommissorium i Silkeborg Kommune og Region Midtjylland (december 2012)
- Ansættelse af sekretariat på baggrund af kompetenceprofil og jobbeskrivelser (december 2012 – januar 2013)

Fase 2 - Ideudvikling og Kvalificering: 2013

En hovedopgave i denne fase er mobilisering af centrale nationale og internationale netværk og samarbejdspartnere inden for nyskabende digital formidling, kunstnere, kreative erhverv og kulturinstitutioner, forskning- og uddannelsesinstitutioner m.fl. Der sigtes mod samarbejde med f.eks. projekterne SmartCulture, SmartCities, ConnectingCities samt Mediaarchitecture Biennalen 2012 med henblik på bl.a.:

- Igangsættelse af undersøgelse og analyse af best practice inden for byudvikling, kultur og museumsformidling, kreative partnerskaber og forretningsmodeller.
- Igangsættelse af kvalificering af udviklingsproces og indsatsområder – herunder beskrivelse af Jorns Univers samt definering af potentialer inden for de 5 undersøgelsesemner. (Plan for involvering af borgere, eksperter, politikere under udviklingsprocessen, Plan for erfaringsopsamling og opfølgning med henblik på input til prospekt for nyt Museum Jorn)

- International konference om "Jorns univers som udviklingsdynamo for Silkeborg by". (1. halvår 2013)
- Jorns kreative univers som udviklingsdynamo for Silkeborg by undersøges og konkretiseres aktiviteter, formidling, oplevelser og events. Innovation og nyskabende kunstformidling i byrum og museum skal være omdrejningspunktet.
- Fastlæggelse af hovedidé for fejringen 2014 med reference til formidling og vækstperspektiv.
- Fastlæggelse af og i gang med markedsføring af et samlet program for fejringen 2014 med et antal "megaarrangementer", mindre markeringer og "oplevelsespakker".

Fase 3 – Udvikling og afprøvning: 2014

I denne fase skal resultaterne af ideudviklingen i fase 2 implementeres ved gennemførelse af en lang række af projekter og begivenheder, ikke mindst gennem programmet for fejringen af Jorns 100 års fødselsdag. Hermed skulle satsningen gerne sikres forankring og aktivering hos borgere, erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner mv. Der sigtes mod synergi til Kreative Partnerskaber, Meaning Making Experience (MMEx), Center for Arkitektur, Ny teknologi og Design (AND) samt Kulturhovedstad Aarhus 2017. Af konkrete aktiviteter kan nævnes:

- Udbud af et antal projekter i konkurrence
- Etablering af teams af tværfaglige kompetencer aktører, der skal afprøve/omsætte eksperimenter og metoder til praksis
- Etablering af synlighed om projekternes fremdrift, online såvel som fysiks præsentation af projekter, aktiviteter, oplevelser og events
- Gennemføre festival hvor flere konkrete projekter præsenteres over for borgere/interessenter/samarbejdspartnere. Herunder åbne kreative workshops, der skal udfordre eksisterende ideer ved involvering af uddannelsesinstitutioner, kreative erhverv og kunstnere.
- Seminar/symposier om fremadrettet strategi for videreudvikling af Jorns satsningen for politikere, erhverv og forskere, herunder udfoldelse af grundprincipper for et nyt og gentænkt Museum Jørn, bl.a. byggende på erfaringer fra fase 2 og 3.
- Gennemføre evaluering af projekter og events med borgere, eksperter – herunder erfaringsopsamling.

Fase 4 – Afrapportering og stillingtagen til fremadrettede aktiviteter: Primo 2015

I fase 4 samles og visualiseres en række anbefalinger vedr. nyskabende, oplevelsesrig og engagerende kunstformidling af Jørn. Anbefalingerne og visualiseringen skal bidrage til udarbejdelse af et prospekt for "Nyt Museum Jørn i Centrum", som kan danne grundlag for tilvejebringelse af de fornødne midler fra fonde, offentlige myndigheder, erhvervsliv m.m.

Endvidere skal

- Fastlægges en strategi og handleplan for videreførelse af det igangsatte udviklingsarbejde frem mod lancering og åbning af et nyt Museum Jørn.
- Udarbejdes strategi for fremadrettede forretningsmodeller, aktiviteter og handlinger frem mod 2017, under byggeriet og når museet er i drift
- Afrapporteres udviklingsprocessens resultat til Silkeborg Kommune og Region Midtjylland